

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPLIAP.

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átveve:
Egész évre . . . 6 frt — kr.
Negyedévre . . . 1 & 50 >
Helyben házhoz hordva:
Egész évre . . . 8 frt — kr.
Negyedévre . . . 2 frt — kr.
Vidékre postán szállítva:
Egész évre . . . 10 frt — kr.
Negyedévre . . . 2 & 50 >

Megjelenik minden nap a hétfői és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáczai u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, július 23.

Érthetetlen.

A kormány és pártja tudhatta, tudnia kellett, hogy feltétlenül szüksége van a kompromisszumra, ha bármit is keresztülvinni akar. Tudnia kellett, hogy az ellenzéknek módjában áll a jelenlegi házszabályok mellett teljesen megakadályozni a ház minden érdemleges tanácskozását, határozathozatalát, nem különben a házszabályoknak módosítását is. És ha ezt tudta, mert tudnia kellett még az ő korlátolt felfogásával is, mi volt akkor a célja, hogy felszólalásával mégis Tisza Istvánt bizta meg, kinek mindig az agent provocateur szerepe volt kedves, s ezen szerepéhez most is hű maradt. — Az ő beszéde után még azok is, akik nemcsak hittek a békés megegyezés lehetőségében, de azt akarták is a legjobb igyekezettel, lemondtak minden reményről. Béke nincs, és a Tisza István úr által proponált formában nem is lehet.

Mert mit kíván a nemes gróf, ez a mi kedves kis Herbertünk?

»Az ellenzék tegyen kötelező ígéretet, hogy nem fogja obstruálni a cukorpremiáról és a kiegyezésről előterjesztendő összes javaslatokat és akkor majd fontolóra veszi a kormány és pártja, hogy tegyen-e engedményt az ellenzéknek a 16-ik §. kérdésében és mily irányban.«

Ez-e a lényege a Hebert úr felszólalásának. Megadást követel az ellenzékétől, még pedig feltétlen megadást. Rakja le az ellenzék fegyverét és akkor majd ők kegyeskednek vele tárgyalásba bocsátkozni.

Adja meg magát a kormánypártnak, kényre-kedvre. — Mily szerény kívánság!

Törökország leverte Görögországot, de azért nem beszél vele ily dölyfös hangon, nem követel tőle feltétlen megadást, hanem tárgyal vele tisztességes békéről, tisztességes formában, mint egyenrangú féllel. Az egyesült ellenzék pedig — úgy tudjuk — még nem lett a kormánypárt által legyőzve a jelen vitában. Vagy talán az által gondolja magát győztesnek, hogy mélységesen hallgatott? Nem érzi, nem tudja-e, hogy ő győztes csak egy téren lehet, a szavazás terén? Nem tudja-e, hogy az ellenzék ezt a döntő ütközetet, a szavazást elhalasztathatja ad graecas calendas? Honnan veszi tehát a jogot és bátorságot, — mert Herbert úr expektorációja pártjének tekintendő — ez a párt, hogy ily csúfos megadást követeljen az ellenzékétől? Attól az ellenzékétől, mely fölötté határozott előnyben van most a helyzetnél, mindenkor pedig szellemi képességeinél fogva.

A helyzet feszült. A kedélyek ingerültségét Herbert úr kiméretlensége a legmagasabb fokig felcsigázta. Csak egy szikra kell még ebbe a villamossággal telített levegőbe és ki fog törni egy olyan vihar, a minőt még nem látott a magyar parlament, de talán az effélékről annyira hirhedt reichsrath sem. És mi lesz azután? Hogyan fogja az országot kormányozni mély bölcsességgel Bánffy úr?

Talán azt hiszi, hogy most is Szolnok-Doboka megye főispáni székén ül? Azt hiszi, hogy a magyar alkotmányosságot épen oly könnyű felfüggeszteni, mint valami megyei hivatalnokot? Azt hiszi, hogy Magyarországot lehet parlament nél-

kül, rendeletekkel is kormányozni? — Rosszul tudja! Meg fogja látni, hogy Magyarországon még nagyobb, erősebb a ragaszkodás az alkotmányossághoz, mint az ő providenciális államférfiúi személyiségéhez. És ez a ragaszkodás el fogja őt seperi korrupciós gardájával egyetemben olyan könnyen, mint a pelyhet. De hogyan is seperhetné el másképpen azt, a minek súlya nincs?!

Valóban, nem vagyunk képesek felogni, hogy ily viszonyok mellett mit gondol, mi lehet a célja a kormánynak?

Azt hiszi talán Bánffy, hogy ő neki meghátrálnia, az ellenzék részéről Horváthky által felajánlott kompromisszumot elfogadnia azért nem lehet, mert akkor nem számíthat többé a Tisza-klikk támogatására? Hát mi az a Tisza-klikk? Ettől függ talán az, hogy ki legyen Magyarország kormányzója? Tisza Kálmán korrumpáló uralmát súlyosan éreztük több mint tizenöt éven át, de Magyarország miniszterelnökét — dacára annak, hogy Bánffy a neve — még sem hittük annyira korlátoltnak, hogy ezen intrikus által hagyja magát orránál fogva vezetetni.

Hiába igyekszik a kormány hivatalos szócsövei útján az ellenzék tenni felelőssé a veszélyért, mely parlamentarizmusunkat fenyegeti, mert a felelős ezért minden józan gondolkozású ember előtt ő marad, aki megátalkodottságával, makacsságával kényszerítette az ellenzék az obstrukcióra. Mert ha az a 16-ik §. oly jelentéktelen valami a sajtószabadság kérdésében, mint a hogyan azt a kormány feltüntetni igyekszik, akkor miért nem ejti el vagy módosítja elfogadhatóvá? Csak azért, mert Erdély makacsul ellenzi? Csak

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Á l o m.

Uhland.

Szerelmes pár baladt a kertben,
Mindkettő halvány volt nagyon!
S az illatos rózsák tövében
Leültek a lágy gyeppadon.

Csók csók után jött; csók borítá
A szemet, arcot, ajakat;
S egymást szorosan átkarolva,
Mindkettő arcán pir fakad.

Két kis harang szól csöndesen,
Az édes álom megszakadt:
A leány s az ifjú ott nyugosznak
Egy kis virágos hant alatt.

Piros rózsa.

Piros rózsa, fehér rózsa
Megnyitott ablakodba;
El merangve, hej de sokszor
Jártam el alatta.
A fehér volt a te szived
Szűzi tisztasága,
A piros az én szerelmem
Ki nem alvó lángja.

Mig viritott mindakettő,
Ményszághban jártunk;
Hej de most már, oda van már
Régi boldogságunk:
A fehéret beledobtatd
Az utca sarába,
És a szegény, piros rózsa
Elhervadt magába.

Izdem.

Urnep Traunkirchenben.

Irtá: Debreczeny.

A katolikus anyaszentegyháznak ez örömmel a vidéken nem kevésbé fontos és fölemelő, mint a nagyvárosokban Aki Bécsben az urnapi körmeneten részt vett, — hol ő felsége a király maga is kíséretével együtt az oltári szentség után megy. — azt hinné, hogy ennél nagyobb s meghatóbb fényt nem fejthet ki már az egyház sehol sem. A nézet azonban igen különböző, magam is haltottam Bécsben. midőn egy polgár azt mondta: »Lichtenthal-ban (Bécs elővárosa) az urnapi körmenet szebb«. És sok igazsága van. Minden helynek megvan a maga szépsége e napon, vonuljon bár a körmenet akár a város zajos utcáin keresztül. De a legsajátságosabb urnapi körmenet azért mégis úgy tartottam arra, hogy a »Tiszántúl« kedves olvasóival megismertessem.

Amint én Salczkammergut-ban való időzésem alatt Urnap előestéjén Traunkirchenbe érkeztem s elmenve a plebánoshoz, hogy másnap misézésemre engedélyt kérjek tőle, nagy örömmel s szíveséggel fogadott és egyúttal fölkerít, hogy vegyek részt a másnap körmeneten is, mivel az egyik pap, ki segédkezésre föl volt híva, hirtelen meghalt s ép az nap temették el, háromnál kevesebb pap pedig soha sem volt ez ünnepélyes körmeneten. Én természetesen örömmel ígértem meg segédkezésemet s mondhatom, lelki épüléssel jöttem onnét haza.

Azt a sajátságos szokást, melylyel emberemlékezet óta tartják itt az urnapi körmenetet, a jezsuita atyák honosították meg, kiknek 1622-ig zárdájuk volt itt s 1773-ban e helyen épült a mostani plebánia templom is. E hegyes, szűk utakkal bíró helyen körmenetet tartani lehetetlen, a körültekintő jezsuita atyák tehát számot vetve a helyzettel, felhasználták a Traun tónak zöldes színű kristálytiszta tükkrét. S azóta e szokás úgy összeforrt a salczkammergutiak életével, hagyományával, hogy a salczkammergutiak a traunkircheneri urnapi körmenetet a Traun tó nélkül képzelni sem tudnak.

Urnapiján reggel 4 órakor megszólaltak a mozsárágyuk a zöld fenyőfákkal borított János-hegyen, melynek moráját százzalosan adta vissza a visszhang. Kivonult a traunkircheneriek vadászcsapata is, mely kiszolgált katonák

azért nem köt kompromisszumot, mert ebben a Tisza-klikk meghátrálást látna?

Ugy tudjuk, hogy ha a hajó veszélyben van, akkor a kapitány a gyűlékony, robbanó anyagokat a tengerbe hányatja, nehogy megsemmisíthessék a hajót. Bánffy úr még ezt nem hallotta? És ha netalán ő is tudja, miért nem teszi meg?

Veszélyben van a magyar parlamentarizmus hajója is. A veszélyt növelik benne azok az elemek, amelyek ahelyett, hogy oltanák a tüzet, mindig több és több égő anyagot dobnak bele. Dobja ki őket a hajóból Bánffy kormányos úr; hadd tűnjenek el a feledés tengerében.

Nem a kormányos ur becses személyét, providenciális államférfiúi bölcsességét féltjük, hanem a hajót. Kormányost kapunk még talán — talán olyan szakértőt mint Ön. De mit fogunk csinálni hajó nélkül?

Talán még el lehet oltani a tüzet, s a veszélyes anyagoktól megszabadított hajó tovább haladhat útján. . . . f.

Az állami tekintély.

Nem rég jelent meg egy érdekes ítélet, mely szerint a kormány elítéltetett egy kath. plébánost, ki állítólag a polgári házasságkötésről tiszteletlenül nyilatkozott. Az ítélet azon a czímen hozatott, hogy a plébános állítólagos kijelentésével izgatott a házasság jogintézménye ellen, holott legfeljebb a házasság jogintézményének újabbán divatba jött formája ellen használhatott valamely kifejezést, ha ugyan használt, mert megesis, hogy a denunciánsok sokszor másként hallanak dolgokat, mint ahogy mondatnak.

Ennek a büntőtörvény elmagyarázásával hozott ítéletnek párjával mi egy másik ítéletet közlünk, még pedig a »Pesti Hírlap« után, melynek tegnapi számában következők foglaltatnak:

A magyar zászló. Érdekes jogi eset foglalkoztatta nem régiben a karánsebesi kir. törvényszéket, majd később a temesvári kir. ítélőtáblát és a kir. kuriát. A tényállás ez: A magyar nép ezer év előtt történt honalapításának ünnepében résztveendő, L u n k a v i e z a község iskolai és egyházközségi vezetői az iskolában ünnepet rendeztek s az épületre kitziz-

ték a magyar nemzeti lobogót. Alig hogy ennek híre járt, mintegy 200 főnyi ember csoportosult az iskola elé s hangosan követelte a zászló levételét. Miután a követelés minderősebben hangzott és a tömegben ittasok is voltak, amikor továbbá olyan hangok is hallatszottak, hogy a nép addig el nem távozik, míg a zászlót le nem veszik, a bíró engedett s a zászlót levétette. Az eset folytatása a karánsebesi királyi törvényszék előtt játszódott le, amely az összes vádlottakat az izgatás vétsége és a hatóság elleni erőszak büntetése alól fölmentette azzal a megokolással, hogy amikor a vádlottak a nemzeti zászló eltávolítását követelték, ebbeli cselekményükben kétségtelen megnyilatkozásukat adták ugyan a magyar nemzetiség iránti ellenszenvüknek és habár a zászlónak a jelzett körülmények között történt bevonása a magyar nemzet területi fönhatóságán ejtett oly sérelmet képez, mely a törvényes megtorlást méltán kihívja: azonban a törvény a magas szigorú értelmében szerint lévén alkalmazandó, a törvényszék nincsen kétségben aziránt, hogy a vádlottaknak a zászló bevonatását követelő cselekvésük és az abban kétségtelenül megnyilatkozó ellenszenv nem meríti ki a magyar nemzet elleni izgatást törvény értelmében vehető tartalmát. Minthogy pedig nincsen adat arra, hogy a csoport az eloszlásra hivatalos hatáskörben felszólított, minthogy továbbá az ország zászlója ellen elkövetett, itt szóban forgó cselekmény a kihágási törvény szerint sem büntethető, ezek szerint tehát ki kell mondaní, hogy a magyar nemzeti zászlón, az ország zászlóján, ebben az esetben ejtett sérelem a ma főnálló törvényeink értelmében meg nem torolható.

A temesvári kir. ítélőtábla és a kir. kuria a törvényszék ítéletét helybenhagyták.

Amint látszik, ez ítéletnél nem akarta a bíróság a büntető törvénynek az izgatásra vonatkozó szakaszát alkalmazni, noha a nemzeti zászlónak egy országosan elrendelt hazafias ünnepen való kitűzéséhez talán jobban hozzá volt kötve az állam fensége és tekiutélye, mint a zsidó lakodalmasok csinált virágból való koszorujához. De hát ott egy lázongó tömeg csak az ezeréves Magyarország ellen demonstrált, Zsiden pedig a plébános az állam mindössze két esztendő törvénye ellen használt, ha ugyan használt valamely kifejezést, egy az államinál sokkal magasabb, az erkölcsi rend védelmében. Sapienti sat.

áll s vezényszóra adták az üdvövést. Az öregbejeinek jutott kitüntetésül az Oltáriszentség körül a diszörséget teljesíthetni. 8 órakor kezdődött a nagymise. A templom gazdagon volt díszítve galyakkal, zászlókkal, virágfüzerekkel; de a legszebb dísz még s a buzgó, ájtatos hívek serege volt. A nagymise után megindult a körmenet, amint a három pap az Oltáriszentséggel a templom ajtajába ért, megkondultak a harangok s rázendítette a nép az éneket. Nem volt ott szükség rendőrségre, hogy a rendet fenntartsa, a legkisebb tolongás, rendtelenség nélkül — mi ily alkalmakkor nálunk szinte elkerülhetetlen — ment a körmenet kimért lassúsággal, a felvirágozott diadalkapun keresztül a tó kikötőjéig, hol két nagy hajó állott már készenlétben a nép s a papság számára. Az egyik virágfüzerekkel, zászlókkal díszített sátor volt felállítva, közepében izléses oltárral, hova az Oltáriszentséget helyezték. A papság körül foglalt helyet az előkelőség, a község előljárói, az énekesek s aki még helyet tudott kapni

Erre a »Himmelschiff« — miként ők nevezik — megindult a hívőkkel, számtalan kisebb hajóval követve; a legtöbbje fehér-veles zászlóval s galyakkal volt földiszítve. Valami elragadó látvány volt ezt az ájtatos hajóhadat nézni, amint a nap ragyogó fényében, messzire elhallatszó ima s ének közepett ment a körülbelül félóránnyira levő Gmunden felé. Kis fis-

harmonia hangja kísérte azt a megható népeket.

Egyszerre Gmunden előtt megállt a »Himmelschiff« s köréje csoportosultak a többi hajók. Mindnyájan a legnagyobb csendben voltak, nehogy elnyomják a pap szavát, midőn az evangéliumot énekelte.

Ugy tetszett előttem e pillanatban, mintha a Genezarethi tavon lennénk, melynek irigylésre méltó hullámai egykoron az édes Üdvözítő eszernakát nyaldosták, midőn népéhez szólott.

A pap fölemelte szavát s áldást kért a hívőkre s a föld gyümölcsére, térdre borult mindenki, hogy fogadja az Oltári szentséggel adott áldást. E pillanatban megdördültek a vadászok fegyverei, kik saját hajójukon jöttek s mintha óriás torqu ágyu szólalt volna meg, ugy visszhangzottak a körülfekvő hegyek.

Majd ima s ének között ismét tovább folytatta útját a »Himmelschiff« Traun-Stein felé, — a tó fele részéig. — hol a második evangélium énekelletett, — onnét a Gmunden-nel szemben fekvő Elensee felé, hol a harmadik, — s végre a negyedik »Traunkirchen« kikötőjében a szárazföldön énekelletett.

Példás rendben s nyugalommal szállottak ki a hajókból, s összegyűltek az oltár köré. Az egész tér telve volt ájtatoskodókkal. Utóljára a papság hagyta el a hajót, és áldás után a templomba vonultak vissza, hogy méltó befejezést s hálat adjanak a szép ünnepségnek.

ORSZÁGGYÜLES.

A képviselőház ülése.

Budapest, július 23.

Justh Gyula karonfogva sétált a folyosón Tisza Istvánnal. Mosolygóra váltak az arcok. Ahá! Készül mégis a kompromisszum.

Sőt az ülés elején Tisza István személyes kérdés czimén ki is jelentette, hogy ő még ma is a béke barátja s amint garanciát kap arra, hogy a normális viszony helyre áll, ő hajlandó a 16-ik §. módosításába beleegyezni.

Általános helyeslés támadt e kijelentésre. Páder Rezső ettől várszemet kapott.

— Itt a béke! — gondolta és határozati javaslatot adott be, hogy mielőbb nyári szünetet kapjanak a képviselők.

Okolicsányi Sándor is békés hangulatban beszélt és csak akkor lett mozgás, mikor Pulszky állott fel.

Pulszkynek elég, hogy felszólaljon, kész a vihar. S mégis a hangulat oly békés volt, hogy az ellenzék mozdulatlanul hallgatta. Lett volna kedve ugyan belekiabálni, azonban elálltak tőle.

— Ej, a béke kedvéért — ne szóljunk.

Azonban minden hiába volt. Pulszky bármilyen önmegtartóztatással iparkodott a normális parlamenti helyzet kellékeit magyarázni, — a beszéde másik részében neki ment az ellenzéknek. Mindig a békét hangoztatta, de e mellett nem feledkezett meg arról, hogy egyet-egyét csipjen az ellenzéken. Előbb csak egyes közbeszólások, utóbb egész raja zudult rá a kiáltásoknak, de döbbörögve, zugva tört ki a vihar akkor, mikor azt mondotta:

— Önök (az ellenzék) nem egyformák a hazafias érzésben. Mert ime a függetlenségi párt szövetkezett a 67-es alapon állókkal, sőt azzal a párttal is, mely Ausztriához legközelebb áll: a néppárttal, Rakovszky szövetkezett Justhtal, hogy megbuktassák a kormányt,

Leirhatatlan tombolás keletkezett erre. Pulszky sápadtan állt helyén.

— Hazudik! Gyalázatos! Pusztuljon! — dörgött az ellenzék.

És csak Szilágyi egy kellemes megjegyzése csillapította le a kedélyeket.

— Hallgassák meg a szónokot!

— Nem lehet! — zugtak rá.

— Dehogy nem! Csak próbálják meg.

Nagy derűltég és taps hangzott rá s Pulszky rövidesen bevégezte beszédét.

*

A képviselőház mai ülése délelőtt 1/2 1 órakor kezdődött.

Elnök: Szilágyi Dezső.

Jegyzők: Nyegre László, Molnár Antal, Lakatos Miklós.

Megvallom leginkább az a boldogság s megelégedés lepott meg, mely minden egyes hívő arcáról lesugárzott. Vajon mit kínálhatnának e népnek kárpótlásul, hogy abba hagyja e megszokott egyházi ünnepét?

Midőn este a tavon vissza utaztam, így szólt hozzám az egyik hajós tiszt: »Ez a legszebb napunk az egész évben! Valóban a legszebb nap! Mert ez valódi egyházi ünnep, hová nemcsak nézni jönnek az emberek, mint akár sajnos nálunk is, hanem ájtatosan imádkoznak is. Boldog ország, hol ily boldog nép lakik, s boldog nép, melynek ily ünnepe van.

Ezt a benyomást tettem reám ez a nap története. S elgondoltam utközben, vajon nem ez egyházi ünnep gyakorol-e befolyást az egész környékre? Mert hisz e vidéken mind oly megelégedettek, vidámak. Nem hallani ám itt Isten káromlást. Koldus nem alkalmatlankodik a kirándulóknak, mert ezekről gondoskodik minden község. Nincs itt szükség állatvédő egyesületre, sohasem lát itt az ember állatot kinezni.

E vidéken láthatni csak valódi vallásos-ságot, minden vásár- s ünnepnap telisden-tele vannak a templomok, mindnyájan ünnepi ruhájukba öltözködnek s a férfiak zöld pántlikás kalapján ott van a fesszen szedett virág.

Vallásosságuknak tulajdonítom én boldogságukat és megelégedésüket, mint Isten áldását e földön.

A kormány részéről jelen vannak: Báró Bánffy Dezső, Lukács László, Erdély Sándor.

A mult ülés jegyzőkönyvét felolvassák és hitelesítik.

Elnök: Bemutatja a rákospalotai népgyűlésnek Holló Lajos által beadott kérvényét a kvóta fölemelése és a 16-ik §. életbeléptetése ellen.

Következik a napirend:

A miniszterelnöknek az ülések idejére vonatkozó indítványának tárgyalása.

Elnök: A napirend előtt gróf Tisza István képviselő ur kíván személyes kérdésben nyilatkozni.

Tisza István: Sajnálata nem volt jelen, mikor Komjáthy tegnap beszélt. A személyes támadásokkal nem foglalkozik. Van azonban egy észrevétele Komjáthy-nak, az, hogy Tisza István, aki elfogadta a békéltető bizottság tag-ságát, itt a Házban a béke ellen nyilatkozott. Ezt nem tette, sőt kijelenti most is, hogy abban a pillanatban, amelyben a tanácskozások a rendes mederbe terelődnek, barátja a 16. szakasz méltányos magváltoztatásának. (Általános helyeslés.)

Páder Rezső: Az ülések meghosszabbítását csak az kívánhatja, aki hetek óta távol volt a Házból és csak most vetődött haza valamelyik fürdőből. Ő megvárja, hogy a miniszterelnök nem hogy nem hosszabbítja az ülések idejét, hanem helyesebb munkabeosztás által nyári szünetet is adjon. Határozati javaslatot nyújt be, hogy a miniszterelnök utasítsa olyan javaslat előterjesztésére, amely szerint a képviselők minél előbb eltávozhassanak nyári szünetre. (Általános helyeslés.)

Okolicsányi László: Hivatkozik arra, hogy a terem levegője az ülések derekán mily rossz és egészségtelen s így az ülések meghosszabbítása merénylet a képviselők egészsége ellen. (Ugy van, úgy van a baloldalon.) Ő és elvtársai a közérdeket mindig elébe helyezik egészségüknek, de most nem a közérdek, hanem a kormány hatalmi érdeke követeli az ülések meghosszabbítását. A parlamenti abszolutizmus — ugymond — sokkal veszedelmesebb, mint a zsarnok önkénye, mert itt hiányzik a felelősség. A cukorprémiumnál azért nyújtották — azt mondják a kormánypárt emberei — oly hosszúra a vitát, hogy a 16-ik szakasz tárgyalását minél inkább elhalasztassák. Hát ez nem áll, mer ott voltak a katonai javaslatok, amelyeket szintén közbevetőleg tárgyaltak s ott még sem csináltak hosszú vitát. Az volt ekkor a felfogásuk, hogy talán még meggondolja magát a kormány és elfogja oszlatni azokat az aggodalmakat, melyek a 16-ik szakasz iránt fenforognak. Nem így történt a dolog, de a cukorprémium vitájának mégis van már egy nagy eredménye: a közgazdasági kérdések iránt való meleg érdeklődés. (Ugy van balról.)

Magyarországnak fogalma sem volt arról hogy a cukorprémiummal mily nagy összeg erejéig károsítja meg az osztrákok javára. Ime az ellenek akciója folytán most ebben a kérdésben teljes világosság van. Kijelenti, hogy az indítványt nem fogadja el. (Helyeslés balról.)

Pulszky Ágost: (Nagy mozgás.) Nem vagyunk normális viszonyok közt, mutatja ezt a rendkívül hosszan tartó általános. (Derűtség.) vita. Kétségtelenül szükségessé tartja, hogy egyöntetű eljárással a dolog a rendes mederbe tereltesse. Nem tartja czélszerűnek a multakra visszatérni, ha szemük előtt tartják a viszonyok javulását s nem is reflektál a vádakra. Kutatnunk kell ama föltételeket melyek szükségesek ahhoz, hogy ne a mechanikai többség kormányozzon — mint mondták, — hanem az ország meggyőződésének kifejezése jusson érvényre. (Helyeslés jobbról.) Melyek azok a feltételek? Apponyi sok komoly feltételt említett, de a legnyúgesebbet elhallgatta: ne vezetessék magukat a képviselők pártszempontok által vagy kormánybuktatás szempontjából, hanem elveik által. (Helyeslés jobbról.) A szabadelpárt mindig megengedte tagjainak, hogy véleményüket nyíltan és szabadon kimondhassák.

Szemére veti az ellenzéknek, hogy a cukorprémiumra vonatkozó törvényjavaslatot belevonták az obstrukció körébe. A másik leg-szükségesebb feltétele a parlamentárizmusnak

az hogy ne huzzanak egy vitát azért, hogy egy másik vagy harmadik törvényjavaslatnak törvénnyé válását megakadályozzák. Mondják, hogy a kormány erőszakot követett el az ellenzéken s még pedig az által, hogy engedte az ellenzéknek beszélni. (Nagy zaj a baloldalon.) Ha használni akarják a parlamenti helyzetet akkor.

Hentaller Lajos: Le kell fejezni a vitarendezőköt!

Pulszky Ágost, akkor vissza kell térni a régi állapotokhoz. Az ellenzék kijelentette, hogy ők most a kiegyezés előtt dokumentálni akarják Ausztria előtt, hogy minden olyan kiegyezési javaslatot, amely Ausztria érdekeit tolja előre, mindenáron megakadályozzák. (Közbekialtások balról: Hát ez a helyes.) Már pedig az nem parlamenlárizmus, mert azért vannak a bizottságok, hogy ott meg hányják-vessék a javaslatokat. Amíg az ország többsége a mostani kiegyezést akarja, addig a kormánynak kötelessége mindent elkövetni arra nézve, hogy e törvényjavaslatok törvényerőre váljanak, ellenben az ellenzék azt dokumentálja viselkedésükkel, hogy a szabadelvűek eladják az ország érdekeit Ausztriának.

Attérve a 16-ik §-ra, azt mondja, hogy ha erre nézve úgy állna a kérdés, hogy az ellenzék azt mondja, hogy nem a kérdés lényegében, hanem egy és más dologban, melyekben ők a 48-as törvények alapjainak meg-ingatását látják, aggodalmaik vannak, akkor a logikai bölcsesség azt parancsolja, hogy ezen aggodalmaikat közöljék a többséggel s van annak módja, hogy csak az aggodalmak el-oszlattassanak. De itt nem erről van szó, hanem arról, hogy egy nagy és fontos törvényjavaslatot, amely rendkívül nagy jelentőségű reform, befektetettek és a legsötétebb reakcióval vádoltak. (Zajos ellenmondás: Majd felelünk rája!) Ime most is, hogy zajonganak a képviselő urak, hiszen ha ők azt kívánják, úgy az ők eljárását még egy jelzővel sem lehet illetni.

Hentaller Lajos: No, no?

Pulszky Ágost: Akkor a normális tanácskozáshoz alig lehet visszatérni. Ha a képviselő urak, azt akarják elhíttetni, hogy ezen eljárások által jövőre nézve is jogosultságot nyernek.

Hentaller Lajos: Általánosságban nem erről van szó!

Pulszky Ágost: Ha megvárják a t. képviselő urak, amíg maga a szakasz kerül a Ház elé és nem már az általános tárgyalásnál csinálnak olyan nagy vitát, akkor lehet módja a helyzet szanálásának. Azt mondják, hogy a kormánypárt a kormány parancsa szerint szavaz. (Ugy van balról.) Hát kérem egyik szavukkal ezt mondják, a másikkal meg azt, hogy a kormánypárt kiváló jogászai ellene vannak ennek a javaslatnak. Hát hol vannak ezek a kiváló jogászok? (Felkiáltások balról: Szabad-ságra küldték őket!) A kormány nem azt az álláspontot foglalta el a 16-ik szakasznál, hogy ne lehetne a pártok aggodalmait tekintetbe venni.

Hentaller Lajos: Bánffy mondta!

Pulszky Ágost: de az ellenzék hatalmi kérdést csinált a dologból s az engedés így már a parlamenti elvek kompromittálása volna. (Zaj balról.)

Ha a normális viszonyok helyreállítását kívánjuk, akkor be muszáj látniok, hogy föl kell hozni föltétlenül eddigi átláspontjukat. (Zajos derűtség balfelől.)

Pulszky (ingerülten): Igenis muszáj! Mert kell, hogy mindkét oldalon áldozatot hozzanak s önöknek magukba kell szállniok. (Nagy zaj, derűtség a balon.)

Ami pedig a békéltető értekezletet illeti, ott ő nem azt mondta, hogy a kiegyezési javaslatokra nézve is megköttessék az ellenzék keze, hanem az, hogy ne ismétlődjenek itt a Házban újból ilyen jelenetek. — (Viharos kiáltások: milyen jelenetek! Perczekig tartó zaj, kiabálás a baloldalon.) olyan jelenetek, hogy két hónapon át huzzák-halasztották az időt oly férfiak felszólalásaival, akiknek kompetenciájáról e Házban csak egy vélemény lehet. (Viharos kiabálás a balon: Mi köze hozzá? Mindenki szólhat.) Önök szövetséget kötöttek a kormány megbuktatására. (Óriási zaj, balon. Hazudik! hazudik! Perczekig viharos eláll! eláll!

Többen a padot verik Szilágyi folyton csenget végre szóhoz jut.)

— Már most kérem, csend legyen.

— Igazat mondjon! Ne hazudjon!

— De most már igazán csend legyen!

— Nem lehet!

— Dehogy nem lehet! csak publikálják meg! (Viharos derűtség és taps a balon.)

Pulszky Ágost: Igenis Kossuth, Apponyi, és Molnár János nyíltan beösmerték a szövetséget. Térjenek vissza a rendes tanácskozás medrébe s akkor még lehet béke. Ha ez indítványt el nem fogadják, akkor ki van zárva a békés kiegyenlítés. (Éljenezés jobbról.)

Molnár János: Személyes kérdésben feleli, hogy a néppárt nem kötött semmiféle párttal szövetséget.

Kossuth Ferenc: Személyes kérdésben kijelenti, hogy a függetlenségi párt sohase szövetkezett semmiféle párttal, úgy, ahogy a kormánypárttal se szövetkezett, mikor annak programja az övével egyenlő volt. Hanem igenis támogatták s támogatják most is azon pártokat akeziójukban, melyek a sajtószabadság megvédése körül velünk együtt küzdenek. (Zajos tetszés a balon.)

Rakovszky István: Szintén személyes kérdésben feleli, hogy se Justhal — mint Pulszky állítja — se senki mással nem szövetkezett.

Pulszky Ágost: Személyes kérdésben magyarázza szavait.

Elnök az ülést 5 perczre felfüggeszti.

Szünet után:

Hoch János: Ha már azt akarjuk, hogy a zavarból a békés megegyezésre jussunk, legjobb az egyenes őszinteség. Sajnos, hogy most azokat küldik előre a békét megcsinálni, akiknek politikai multja és egyénisége a békét egyenesen kizárja. Pulszky beszédének első részére kevés az észrevétele. Ebben a szavak arra való voltak, hogy velük a gondolatot eltakarja s azt hiszi, hogy a tuloldalon sem értették. De ezzel a résszel, amelyet megértett, jobban meg volt elégedve, mint a második résszel, amely a békének minden föltételét kizárta. Olyan volt ez, mint mikor rendet akarnak csinálni egy puszkaporos malomban s szeles ember kezébe adják a fáklyát. Két párt már felelt Pulszky-nak arra a vádjára, hogy az ellenzéki pártok szövetkeztek a kormány megbuktatására. Azt hiszi, hogy Apponyi sem maradt volna adós a felelettel, ha itt volna. Az a szándéka Pulszky-nak, hogy a közjogi alapon álló ellenzék befektetse Bécsben. A begyakorolt szavazógépről beszélt ezután.

Elnök: Figyelmeztetem a szónokot, hogy ne használjon olyan kifejezéseket, amelyek visszatortást vonnak maguk után.

Hoch János: Megengedi, hogy nem volt ildomos, de találó volt.

Az ülés 2 órakor véget ért.

Halálos szerencsétlenség a lőtéren.

— Agyonlőtt zászlóalj-kürtös. —

— Saját tudósítónktól. —

»Ember élete a fűhöz hasonló.«
(C. III. Zs. 8. V.)

Megdöbentő szerencsétlenség történt tegnap délelőtt a Kardó melletti harcászati lőtéren.

Egy olyan véletlen szerencsétlenség, melyben a sors láthatlan keze működött közre végtelenesen, s melynek egy fiatal viruló élet esett áldozatul, de amelyben földi bíró nem ítélhet; Isten kezében van letéve életünk: »az Ur adta, az Ur elvette!«

A tegnapi — minden évben tartatni szokott — harcászati czéllövészet alkalmával Papp József 37. ezredbeli II-ik zászlóalj kürtös életét egy Manlicher golyó kioltotta.

Az esetről teljesen hiteles helyről kapott tudósításunk a következő:

Tegnap reggel mintegy 350 közöshadseregbeli baka vonult ki az u. n. »Schiestatt-lőtéren« mely Csehi és Kardó között, a nagyváradi belényes-vaskóhi vasutól nem messze fekszik hogy magukat a czéllövészetben gyakorolják.

A lőtér gondosan el van zárva a legpon-
tosabb katonai térkép szerint felállított posz-
tokkal, kiknek hivatása a közlekedést a lőtér
megakadályozni.

A posztok közé kürtösök vannak kellő tá-
volságokban felállítva, kik a »tüzet szüntess«
jelt egymástól átveszik.

És csak miután a körben felállított kürtö-
sök mindegyike leadta a jelt, szabad a cél-
mutatóknak — kik között Papp József is be-
osztva volt — a cél táblák mögött lévő mély
gödrt elhagyni.

A kardói állomásnál is van a többek kö-
zött mindig egy kürtös fölállítva, kinek köte-
lessége a közlekedő vonatokra ügyelni s ezek
közeledése előtt jóval a »tüzsüntető jelt«
fujni, melyet a többi kürtösök átvesznek úgy,
hogy a lövés csapatnál beosztott kürtös, mely
éppen szemben áll a cél táblával ennél fogva a
legrövidebb egyenes vonallal van velük össze-
kötve — fuj tegutoljára s ezután a célmuta-
tóknál beosztott kürtös viszonzozza a jelt an-
nak bizonyosságául, hogy azt a jelzők megértet-
ték. Midőn a háromnegyed 8 óras belényesi
vonat feltűnt a látóhatáron, az állomásnál föl-
állított kürtös »tüzet szüntess«-t fujt.

A célmutatók gödrében levő kürtös azon-
ban nem tudta kellőleg megkülönböztetni, hogy
hányadik kürtjel az, a melyet hallott, miután,
éppen akkor ropogtak a puskák a czéllövés-
szeknél s az itt levő viszhang is összezavarta a
különböző hangokat egy chaoszba s ez okozta
a szerencsétlen »reiter« halálát.

A lövés csapatig ugyanis még nem érkezett
el — physical törvényen alapuló okoknál fogva —
a kürt hangja s a szerencsétlen ember gon-
datlan sietségében éppen akkor hagyta el a fe-
dezetét, midőn egy szakasz fegyverét eltűzelte.
Egy golyó a boldogtalan fiatal őrsvezető kürtö-
s nyakszirtjén befuródva a baloldalon kereszt-
tül haladt az agyvelőn s a koponya felső jobb
oldalát kilyukasztva röpült tovább.

A kürtös jalkiállítás nélküli rogyott a földre
s néhány másodperc alatt kiszenvedett. Az
oda siető ezred orvos már csak a beállott hal-
lalt constatálhatta.

A hadgyakorlatok krónikájában ritkán álló
szerencsétlenségnek, mint az azonnal megindi-
tott vizsgálat kiderítette, teljesen a véletlen volt
okozója s a szerencsétlen zászlóalj kürtös sa-
ját vigyázatlanságából okozta borzasztó halálát.

Papp József egy bihar-püspöki szegény
földműves fia volt. Temetése nagy katonai disz-
szel ma fog végbemenni a katonai helyőrségi
kórházból.

Atyja t-gnap hullá szállítási engedélyt esz-
közölt ki a polgármesternél s hazaszállíttatja
B.-Püspökibe.

Az eset hire villámgyorsan járta be az
egész várost s mindenütt mélyen sajnálják a
véletlenség áldozatául esett fiatal kürtöst.

Az egeresi földcsuszamlás.

— Hivatalos jelentés. —

Számtalanszor megemlékeztünk már arról
a nagy földcsuszamlásról, mely a budapest-
predeáli vasutvonalat Egeres állomás közelé-
ben úgy eltemette, hogy a közlekedés ezen a
szakaszon lehetetlenné vált. A kolozsmegyei
államépítészeti hivatal részéről N e u m a n Gyula
kir. mérnök helyszíni szemlét tartott a kataszt-
rófa színhelyén s tapasztalatait részletes je-
lentésbe foglalta, amelyből kitűnik, hogy az ege-
resvidéki hegylancz környékét fenyegető ve-
szedelem sokkal nagyobb, mint kezdetben
hinni lehetett.

A tegnap beterjesztett jelentésből a követ-
kező érdekes dolgokat vesszük ki:

A földcsuszamlás, helyesebben földrengés
Dauk kolozsmegyei községből indult ki.

A községnek északnyugati részén levő
magas hegy az első katasztrófa alkalmával
majdnem a tetején megrepedve, mintegy 10—12
méternyire lestülyedt. Dán Vaszilika házát
ketté szakította s a ház felerésze a sülyedés
átal keletkezett nagy üregbe esett, fele része
pedig 24—30 méternyire odább csuszott. El-
sodorta a földomlás Pap György házát és
melléképületeit, amelyek közül a ház rögtön
összeomlott. Az elsodort házak és épületek kö-
zött vannak: a görög keletiek temploma, vala-
mint Roska Juon, Pap Vaszi, Pap Simon, Pap
Tódor, Nes Jakab, Misin Gábor, Mos Péter,
Mos Ilia, Tárba Péter, Kerems Juon, Roska
Simon és Roska János házai. A lakhatást több
házban eltiltották, mert a csuszamlás követke-
ztében minden egyes épület irányt változtatva
megfordult. Az udvarokon volt összes kutak
összeomlottak olyformán, hogy az alulról tá-
madó nagy nyomás a kutakban volt víztö-
meget és a kőből rakott oldalfalakat kiszorít-
totta a föld színére. A községen keresztül folyó
viznek a medrét a földindulás betöltötte úgy,
hogy a víz lefolyását tökéletesen elzárta.

A második katasztrófa alkalmával, amely
legutóbb történt s az első katasztrófa után
harmadfél hónap mulva következett be, mint-
egy 90—100 kataszteri hold területű föld-
csuszamlás történt. Ezuttal kelettől nyugatra
indult meg és csuszott odább a hegyoldal az
első veszedelem színhelyével átellenben. A
földindulás magával sodorta Roska Nikita, Roska
Simon, Roska Péter, Kohn Lőrincz, Pelkoj
László, Pelkoj Simon, Hulubán Nászlászia,
Hulubán Juon, Pap Kosztán, Roska Vaszilia,
Misin Juon, a Vaszie és Pap Tógyer házait
vagyis 16 házat és az összes gazdasági és
melléképületeket.

Földcsuszamlás történt ugyenakkor Nagy
Petri községben is, ahol a határnak hatod-
részénél nagyobb területe sülyedt odább; to-
vábbá Tamásfalva községben, ahol három házat
sodort el a földindulás. Kisebb mérvű föld-
csuszamlások azóta az egész környéken sűrűn
fordulnak elő.

A földindulás az egeresi közsénybányákat
magában foglaló hegylancz Sztána felé nyuló
részének északi oldalán, közvetlen az erdő
szélén kezdődött. A hóolvadás és a tavaszi
folytonos eső folytán keletkezett csapadék-víz
okozta a veszedelmet. A víz a felszínen levő
termőföldet és márgaréteget átmedvesítvén, az
alatta fekvő szürke, zsíros tapintatu agyagot
főltáttatta, miáltal annak a felülete sikamlóssá
vált. Ez az agyagréteg a csuszás kezdetén alig
fekszik a felszíntől 20—30 centiméterre, ide
igen könnyű volt a víz beszívargása. A szántó-
földeken pedig finom homok-erek láthatók,
amelyek igen jó vízáteremtők s valószínűleg
egészen az agyagréteggig érnek. Hogy milyen
vastag lehet a községben és mellette megmoz-
dult fölszín-földréteg az agyagréteg fölött, al-
kalmatlan eszköz hiányában nem volt meg-
állapítható.

A mérnöki jelentés végül nagy kiterjedésű
földfoglalás és a patakmeder kiépítését javasolja,
ami legkevesebb 2000 kézi napszamba kerül.
Továbbá szükséges lenne, hogy minden parti
lakót saját belteleiknek megvédése czéljából
füzfönások, kőhányások és dugványzások léte-
tesítésére szorítsanak, Legnagyobb fáradsággal
és nehézséggel jár a községi utcák és utak
helyreállítása, úgy a szántóföldeken, mint ker-
tekben az összes repedések betömése. földdel,
vaia mint a felgyűrődések által itt-ott képződött
jelenleg száraz medencékből a legmélyebb fe-
nékszíntől kedve vízlevezető árok létesítésére,
hogy a csapadék a repedéseken ujjalag be ne
szivároghasson. Ezeknek a munkáknak a vég-
rehajtása égetően szükséges és sürgős, mert
újabb esőzések következtében újabb csuszamla-
sok keletkezhetnek. Hogy azonban mily munka-
erő szükséges ide azt még hozzátevéleg is alig
lehet megítélni. Talán 10—30 ezer, esetleg még
több munkanap. Legcélszerűbb lenne, — így
végződik a mérnöki jelentés — a községnek
ezt a részét a csuszott helyről a falu alsó ré-
szére letelepíteni, annál inkább, mert a jobb-
parti hegyoldalon ugyancsak a csuszott részszel
szemben újabb csuszamlások fordultak elő és
ha huzamosabb esőzések alkalmával az a me-
reredek oldal megindul, a község legnagyobb
részét eltemeti.

A nagyvárad 48-asok üdvözlöte.

— Pártértekezlet. —

A magyar képviselőház ellenzéke már hó-
napok óta derekas, nagy munkát végez. A kor-
mány erőszakos politikájával szemben, melylyel
az ismét 16. §-t és a cukorprémiumra vonat-
kozó javaslatot keresztül akarja vinni, hazafia-
san küzd. Ez annál nagyobb érdem, mert szám-
szerint az ellenzék most jóval kisebb, mint az
előző országgyűlésben. B. B á n f f y ügyefogyott
politikája mellett egyet bebizonyított, hogy
Tarnóczy-féle válaszlásokat tud rendezni.

Az egész ország rokonszenve, elismerése
kíséri az ellenzék hazafias küzdelmében s ez
megnyilatkozik a független gondolkozásu, sza-
bad érzelmű választó polgároknál.

A nagyvárad 48-as párt szintén elisme-
résével adózik az ellenzéknek hazafias maga-
tartásáért s ennek nyíltan ki fejezést is akar
adni.

A párt elnöksége vasárnap, július hó
25-én délelőtt 11 órakor pártértekezletet tart
a 48-as Népkör helyiségében. Ezen az érte-
kezleten méltatni fogják az ellenzék s különö-
sen az országgyűlési 48-as párt magatartását s
üdvözölni fogják hazafias viselkedéséért s a
kormány káros működésével s az országra
veszedelmes javaslatával szhmben.

A kör elnöksége felkéri a párt tagjait,
hogy az értekezleten minél számosabban jelenje-
nek meg.

UJDONSAGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

Július 24. A nagyvárad vadásztársaság köz-
gyűlése d. u. 5 órakor.

Július 28. A debreczen-nagyvárad villamos
vasut pótközgazgatási bsjárása.

Július 29. A nagyvárad városi árva ház választ-
nyának ülése d. e. 10 órakor.

Augusztus 1. Kaszinó bál Vaskóhn.

Augusztus 2. Biharmegye közgazgatási bizott-
ságának ülése d. e. 10 órakor.

Augusztus 5. Nagyvárad város közgazgatási
bizottságának ülése d. u. 3 órakor.

Augusztus 14. A belényesi tüzoltó egyesület
nyári táncvigalma.

S z e p t e m b e r 25—29. Lóversenyek Nagyvá-
radon.

Régészeti és történelmi muzeum (Schlauch park)
nyitva minden vásár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél
1-ig és d. u. 3—5-ig 10 krért. Kedden és csütörtökön d.
u. 3—5 óráig 20 krért. Más időben 50 kr.

* **Meghívó az autonómiai kongresszusra**
küldendő képviselő választási ügyben, a köz-
ponti bizottság a felszólalások tárgyalását
f. év. jul. 26-án és a beérkezett szavazatoknak
összeszámítását f. év. aug. 30-án d. e. 9 óra-
kor a kath. kör elnöki helyiségében nyilváno-
san végzi, miről a központi bizottság tagjai
értesítettvén, a kitűzött határ napokra tisztelettel
meghívtnak. Nagyvárad olasz 1897. jul. 23-án
Dencs János elnök.

* **A honvédség átírata.** A nagyvárad 4.
honvéd gyalogezred parancsnoka V i r á n y i
Géza ezredes átírásban tudatja a Nagyvárad
város polgármesterével, hogy a szomszédos
Wolff erdőben már elkészült a nagyszabásu
katonai lövölde, de ahhoz vezető ut kocsin és
gyalog is járhatatlan. Kéri a polgármert, hogy
az ut jókarba helyezése iránt mielőbb intézked-
jék.

* **Zászló szentelési ünnepély.** A »Kecs-
keméti kath. Egylet« diszes egyleti zászlót ké-
szítettett melyet f. évi augusztus hó 15-én
Nagy-Boldogasszony napján szentelnek fel. Ez
alkalomból a »Kecskeméti kath. Egylet« elnök-
sége nevében Bogyó Pál apátplébános S. Ko-
vács László és Kreszák Géza, egy igen diszes
aranyozott szeptet, mely a magyar koronát
ábrázolja küldött a nagyvárad kath körnek

meleghangu felhívás kíséretében, arra kérve a kört, hogy annak beverésére valakit küldjön ki kebeléből, ki a nagyváradai társ egyet képviselje.

* **Abczug Banffy — a gyalgós.** A levegő telve van villamossággal: már az utca is mozgolódik. Ma már elhangzott a prologus és ha az utca hangulatából lehet következtetni, megújulnak a nem is olyan régen még annyira népszerű tüntetések. A képviselőház mai ülésének végén már mintegy 80—100 főből álló csoport verődött össze a Ház előtt. A képviselők kijövet meg is jegyezték, hogy tüntetés készül, az egybegyűltek azonban csendesen viselték magukat mindaddig míg a miniszterelnököt Bánffy bárót és Erdély igazságügyminisztert meg nem pillantották. Bánffy a kapuban megállt, várva a kocsija előállítását, az igazságügyminiszter előre ment a Muzeum-körut fele. A tüntetők már abczugolni kezdtek, midőn a vezetők egyike így szólt:

— Ne bántátok szegényt, úgy is gyalog jár!

Ez egyszer azonban nem volt igazságuk a tüntetőknek, mert Bánffy nem szándékozott gyalog felmenni a várba. Ő csak a napokban járt gyalog, mikor — mint megirtuk — lakást keresni indult a neki immár felmondott miniszterelnöki palotából. Ma még előállt a nyitott kocsi, mely »az édes terhet« elszállítani készült s a miniszterelnök nagy grandezsával éppen hanyatt vetette magát, mikor megdördült a hatalmas abczug. A miniszterelnök ur úgy megdöbbsent a jól ismert hangok hallatára, hogy még a szivar is kiesett a szájából. Teringgett! — gondolta magában — ez jól kezdődik. Ouverturnek elég csinos! Ha a folytatása is így sikerül, még megérem, hogy az én lovaim is úgy járnak, mint a — Schneider szürkéje. Pedig annak tudvalevőleg nagyon rosszul ment a dolga, mikor Tisza Kálmánt vitte a véderővita idején . . . . .

* **Köszönet nyilvánítás.** Dr. Kornstein Lajos ur az Erzsébet leány árvaház Csillagvároson építendő bőlsődéje javára 10 frtot adományozott, mely összegért az egyet nevében hálás köszönetet mond.

Hoványi Géza,
pénztárnok.

* **Az utcázókérek kérése.** A régi jó időkben a szél és az eső tisztította a város utcáit s néha-néha nagy razziák után az összefogott csavargókkal forgattatták fel a szemetet. Ma már elég tiszta Nagyváradna az a része a melyre gond van. A város szolgálatában 25 utcázó gondoskodik a főbb utcák tisztaságáról s elég jól megfelelnek kötelességöknek. Havonként 20 frt, fizetésért seprik az utcát hajnalból késő estig buzgalommal; ebből a buzgalomból déltájban el is engednénk. Az utcázókérek kérvényt adtak be a városhoz, a melyben rámutatnak fáradságos munkájukra s kérik fizetésüket 20 frtról 30 frtra felemelni.

* **A kis kifli.** Ujabb időben mind hangosabb lesz a panasz városunkban, hogy a kiflik mintegy két hét óta napról-napra kisebbek kezdenek lenni. A pékek a kiflik kisebbését azzal indokolják, hogy a liszt ára drágább lett s az ideai rossz termés miatt egyre jobban drágul, már pedig a kifli árát lehetetlen lévén 2 krajzárról felemelni, annak nagyságát kellett kisebbíteni. Szép ez a logika nagyon, csak hogy nincs a pékurakban elég követkevényia. Bezzeg mikor még nem regiben 6 frt volt egy métermázsza buza, nem nagyobbították a süteményeket azon indoklással, hogy a liszt olcsó, tehát a kiflinek nagyobbak kell lenni. Ha így haladunk, nem sokára oda jutnak, hogy majd górcsövet kell beszerezni, ha észre akarják venni a nagyváradai kifliket.

* **Betörés fényes nappal.** Löw Gyula helybeli kereskedő tegnap délután fél 1-kor a Nagy-Teleky utcán sétált, mikor háza elé ért azt látta, hogy a Moess Károly, az osztrák-magyar bank nagyváradai főnöke által bérelt lakás egyik ablakát valaki tisztogatja. Minthogy Moess jelenleg családjával együtt fürdőzik s a lakás be volt zárva, Löw előtt gyanusnak tűnt a dolog s bement a lakásba. A jómadár azon-

ban, ki bent garázdálkodott, ekkorára már eltűnt egy ablakon keresztül csupán egypár női czérna keztyűt és egy esernyőt hagyván hátra. Ebből megállapította a rendőrség, hogy a betörést egy Vágó Amália nevű 19 éves hajadon követte el valószínűleg, ki azonban Székelyhid felé elmenekült. A vizsgálatot Faludi rendőrőrmester vezeti, ki már nyomában van a tettesnek.

* **Kitiltott nyomtatványok.** A budapesti kir. büntető törvényszék vizsgáló bírája folyó évi 42803/97 bt. szám alatt kelt végzésével elrendelte, hogy:

1., a Berlinben, Haus, Baake kiadásában Dykstein Simon szerzése alatt megjelent »W o v a n n l e b s t d u?« című

2., az ugyancsak Berlinben, Hoffman Adolf szerzése mellett megjelent »Die Socialdemokratien kommen« című

3., a Nürnbergben Worlein et Comp. kiadásában Knor Lajos szerzőtől megjelent »Socialdemokratischer Katechismus für das arbeitende Volk« című és végre

4., a Bécsben az Erste Volksbuchhandlung kiadásában szerző megnevezése nélkül megjelent »Was die Umstürzer vollen« című nyomtatványok bünyjelképen lefoglaltassanak s az esetleg lefoglalandó példányok hozzá felterjesztessenek.

* **Gyógyfürdő Bihar-Diószegen.** Több ízben adtunk hírt arról az örvendetes haladásról, amelynek terén az Érmellék nagy községei közt legujabban Bihar-Diószeg tűnt ki. Csak nem rég létesült itt egy szép jövő elé néző takarékpénztár, most meg gyógyfürdője lesz a községnek. A »Tószér« városrészen furt ártézi kut vize ugyanis nagy mértékben képes tartalmu. Minélfogva a községi előljárással elhatározta, hogy a kut szomszédságában fürdőtelepet létesít.

* **Ki helyettesíti az utmestert.** Említettük már, hogy a sár és kavics szállításánál elkövetett nagy csalásügyéből kifolyólag dr. Bullyovszky József polgármester Deák József utmestert felfüggesztette állásától. Mivel azonban a városi közmunkák nem szünetelhetnek, valakinek teljesíteni kell a napszamosok, szekeresek felett a felügyeletet, a mi tulajdonképpen az utmester teendője. Ezzel a felügyelettel s többi utmesteri teendővel, addig, míg a főispán helyettes utmestert nevez ki, Beszedics János mérnököt bízták meg. Talán csak még sem helyes az utmestert mérnökkel helyettesíteni, mert minden mástól etekintve 1600 frt. fizetéssel javadalmazott mérnököt fontosabb munkára is fel lehetne használni, különösen mikor örökös a panasz, hogy a mérnöki hivatal személyzete kevés, és el van halmozva munkával.

* **Dr. Károly Tivadar hercegről.** A jelenleg Bajorországban tartózkodó Károly Tivadar hercegről, a ki szemorvosi praxisát odakünn is folytatja, a következő józsi történetet mesélik. Néhány nappal ezelőtt a közeli hegyekből egy parasztasszony jelentkezett a hercegnek Tegernseeben levő szemklinikáján s a folyosón megvárta a herceget. Mikor a herceg kijött rendelő szobájából, hogy a lépcsőn távozzék, a parasztasszony utána kiállt:

— Te, herceg, várj csak egy kicsit!

A herceg meglepetve fordult vissza s nevetve kérdezte, mi a kívánsága?

— Gyógyítsd meg a szememet, nagyon fáj és azt mondják, te értesz az ilyen nyavalyákhoz!

A hercegi szemorvos nevetve vezette be az asszonyt rendelő szobájába és megvizsgálva a beteget, kijelentette neki, hogy nem fog csorbát ütni jó hírnevén; meg fogja gyógyítani.

* **Talált gyermek.** Folyó hó 18-án H. Pályiban egy körülbelül 10 éves siket-néma gyermeket találtak az utcán. Hogy mint került a faluba senki sem tudja. A főszolgabíró elrendelte a nyomozást.

* **A harminczöt napos katonák.** Azt mondják, hogy a katona mind egyforma, pedig

annyiféle van, hogy az ember szinte eltéved rajta. Vannak egyéves és kétéves önkéntesek (hál istennek ez utóbbi válfaj nem szapora), hároméves, nyolczhetes és 13 napos katonák, végül legszebbek: a harminczöt naposok. Azok a kik tizenhárom napig uraskodnak a kukoricza nadrágban meg a toldott-foldott eráris bluzban, azok még szerencsések, mivelhogy odabenn a kaszárnyában a nap is kevesebbet süt. Hanem a harminczöt nap az egy kicsit sok azoknak a rendszerint finom uraknak, akik a tiszti vizsgán a káplári sarzsiban maradtak, korántsem gondolva arra, hogy milyen izzadságos, fáradságos következményei lesznek ennek a dolognak. Azóta az idő eltelt s a sárga-fekete zsinórzatu mündért is letették a manővrozás után. Bekerültek a hivatalba, egy kicsit el is hízta, a kényelemhez is hozzászoktak s most egyszerre a honvédkiegyesítő parancsnokság küldözgeti nekik szét azokat a kellemetlen kis piros czédulákat, melyek harminczöt kemény napra szólítgatják be az íróasztal mellől a jól nevelt családapákat. kifogástalan szalonhősöket, akik a fentjelzett időtartamra lemondanak arról, hogy az öltözködésükre nagyobb gondot fordítsanak minthogy a piroszsinóros honvédmundér magától gombolódik.

* **Talált színházi látcső.** Gyirry József utcázópró a felső füzesen egy színházi látcsövet talált, melyet igazolt tulajdonosa a rendőrségnél átvehet.

Baleset a törvényszéki palotánál.

— Szerencse a szerencsétlenségben. —

A nagyváradai kir. törvényszéki palota építésének, daczára, hogy naponta pár száz munkás dolgozik ott, még eddig egy áldozata van: a régi épület bontásánál egy napszamos félre lépett s agyonzuzta magát.

A tulajdonképeni építkezésnél még nem történt tegnapig baj.

Az épület homlokzat felső részéhez óriási köveket faragnak, melyek közül nem egy 15—20 mázsás.

Tegnap alkonyatkor egy ilyen óriási kötbömböt huztak fel vastag láncon. A kő tömb 2 méter hosszú, 1 méter széles és 40 centiméter vastag.

A felhúzáshoz úgy az állványok, mint a csiga kellőleg el voltak készítve.

Az óriási kötbömböt már az első emelet tetejéig, a második állványig huzták fel, mikor iszonyu recsegés, ropogás hallatszott.

A kőre kapcsolt lánccal elszakadt s a nagy kő iszonyu robajjal lezuhant. Rengeteg súlyánál fogva pozdorjává törte az első állvány vastag deszkáját és a gerendákat s lezuhant a földre.

A Széchényi-téren sétálók az iszonyu zuhanásra összefutottak, mert azt gondolták, hogy az épületnél történt valami bedőlés.

Az első állványon, melyet a kő áttört, három napszamos ember volt, ezek megsérültek. Az egyik a kő után lezuhant a nagy kődarabra, ez több helyen sérülést szenvedett. A másik a válansérült meg egy reá zuhanó deszkától. Legsúlyosabban sérült egy a lábán, de ez is pár hét múlva teljesen meggyógyul. Ezt azonnal orvoshoz szállították. Sérülése nem élet veszélyes.

Az építési felügyelőség azt adja okul, hogy a lánccal volt rossz, s ezért nem ők a felelősek. A lánccal ugyanis patentek s 50 métermázsza horderőre vannak bélyegezve. A lezuhant kődarab pedig csak 15—20 métermázsza. Ők tehát nem tudhatták, hogy nem bírja meg ezt a súlyt a patentírozott vaslánc.

Mindenesetre a legnagyobb óvatosságra van szükség, mert a mostani eset is bizonyítja, hogy nem mindég válik be a — »patent.«

EGYESÜLETEK.

Meghívó.

Az igazgatósági tag urakat a folyó évi július hó 25-én, vasárnap délelőtt 10 órakor, a kerületi betegsegélyző pénztár helyiségében (Kertutca, Kutiák-féle házban) tartandó igazgatósági ülésre tisztelettel meghívom.

Nagyvárad, 1897. július hó 20-án.

Láng József,
igazgató-elnök.

Az ülés tárgysorozata:

1. Két jegyzőkönyvhitelesítő megnevezése.
2. Az 1897. évi június hó 7-én tartott igazgatósági ülésekről.
3. 1897. június hó 17-én, 1897. július hó 11-én megtartott szűkebbkörű bizottsági üléseken hozott határozatokról felvett jegyzőkönyvek bemutatása és a megfelelő intézkedések.
4. Az országos gyűlést előkészítő bizottság és titkár együttes jelentése a kongresszusra vonatkozólag.
5. Weisglasz Adolf belényesi lakos kérvénye az általa lefizetett járulékok visszatérítése tárgyában.
6. Hannó István, b.-ujfalui lakos kérvénye.
7. Jelentés a Wachsmann Albert felügyelőbizottsági elnök által proponált pénzkezelési napló használatba vételéről.
8. Az elnökség bemutatja a Diósy Ignác fia Lajos által kiegyenlített 160 koronára vonatkozó végzését jóváhagyás végett.
9. Titkár bemutatja a Krizsán Antal és Kiss Pál által György István betegellenőr ellen közzétett hírlapi cikk tárgyában megtartott vizsgálatról felvett jegyzőkönyvet.
10. Titkár jelentése a Gálbavi József ügyében.
11. Bakk István újabb kérvénye a visszamenőleg megállapított járulékok tárgyában.
12. A belényesi előjáróság Grósz Albert belényesi lakos.
13. Ugyanaz a Klein Adolf,
14. » Karácsonyi János,
15. » Kosztina Mikuláj,
16. » Sztankóczy Antalné,
17. » Medve Lajos,
18. » Makové Miklós belényesi lakosok ellen felvett nemleges zálogolási jegyzőkönyveket megküldi.
19. Skorcez Demeter önként fizetőül ajánlbozik.
20. Dr. Grósz Samu b.-ujfalui pénztári orvos fizetésemelés iránt beadott újabb kérvénye és ezzel kapcsolatos feltételes lemondása.
21. Titkár havi jelentése.
22. Egyéb folyó ügyek és indítványok.

Az első bélyeggyűjtő egyesület Magyarországon. Végre megalakult Magyarországon is az első bélyeggyűjtő egyesület. Mint a tegnapi hivatalos lap írja, a belügyminiszter az «Első délmagyarországi bélyeggyűjtők egyesületének» alapszabályait jóváhagyta.

SZINHÁZ ES MŰVESZET.

A pálinka.

— Gál Gyula felléptével. —

Öszintén gratulálunk Gál Gyulának. Telt ház nézte végig az este ezt a népies francia népszínművet . . . és bár nézték volna még többen ezen . . . ha lehetne százezren, különösen a munkás osztály és a nép fiai, akik között az a rettenetes mérgező, a pálinka, oly megdöbbentően viszi romboló munkáját.

Alig van ebben a darabban poesis, de annál több igazság . . . szinte megrendítő igazság. Ultra realis alapokon nyugszik, — de nem csap át a rémesbe, — csak a valót tartja élénk egész meztelenül.

A delirium tremens, ez a gyógyíthatatlan kór, ezek családi boldogságának sirásója, hatalmába keríti Cupeau (Gál Gyula) bádögost ki annak a martalékává lesz.

Innen kezdődik ezen népszínmű megrendítő, szívet facsaró realitása. Itt van a conclusio.

Gál Gyula sikere ebben a szerepben foene omenalis volt . . . megrázta idegeinket, gondolkozóba ejtette elménket . . . látván az emberben az állatot.

Nem is játék volt az amit ő tett, kevés arra az a szó.

Művészet volt egész alakítása minden szava onnan kezdve, midőn, a kórházból családjához visszatér. Művészet és nem a hétköznapi értelemben,

Bámulatos, csodás volt extasisa, őrvjngései a legaczelosabb idegeket is megkellett, hogy hassa.

Magával ragadott bennünket s szinte jól esett midőn a függöny legördült, mert föleszméltünk, hogy csak játék volt amit láttunk . . . csak egy sötét iszonyu kép az élethől.

Gratulálunk Gál Gyulának! Mintegy 20-szor szöllitették a lámpák elé az örülesi jelenet után.

P a u l a y n é (Gervaise) egyik legkitünőbb alkotását mutatta be az este. — Keresetlenül mély érzéssel játszott. Igazán könnyekre fakasztott. Minden nap nagyobbá válik.

Tompa (Goujet) az érzelmels becsületes kovács segéd szerepében adta jelét kiváló et-hetségének.

Kedves kis baba volt a kis Klei Margit (Nana 9 éves) aki rendkívüli otthonosan mozgott a színen s minden zavar nélkül mondta el szerepét.

S o m l ó Emma (Nana 16 éves) ügyesen kedvesen játszott meg kis szerepét.

Az egész előadás kiváló, szabatos, gördülékeny volt. Igazán minden szereplő hibátlanul játszott.

Kis szerepeikben különösen kivált Czako (Poisson) és Némethy (Csahos), akik minden tulás nélkül is józü mosolyra fakasztottak ügyes, talpraesett mókáikkal.

Az igazgató igen helyesen tenné, ha ezt a darabot még egy néhányszor színre hozatná — meg volna ugy az erkölcsi, mint az anyagi sikere.

K . . . Rezső.

Igazságszolgáltatás.

A harcziás bíró.

Váncsod községben esett meg a szégyen, hogy a bíró a törvény elé került.

Ecsedy József és testvére Ecsedy István jó kedvvel mulattak a falu korezmájában, mikor oda vetődött Fonyad József bíró. Csakhamar szóváltást idézett elő a jól megkeresztelt szesz s a bíró összetűzött Ecsedy Józseffel. Testvére védelmére Ecsedy István is bevezényelte magát a harciba s így hárman is hemperegtek a földön. A bíró kést rántott s azal megszurta gyengén Ecsedy Józsefet.

A háboru után a község házához mentek, itt ismét gárázálkodni kezdett a bíró, mire a két Ecsedy közös akarattal repülni tanították, kidobták.

Az Ecsedy testvérek nem kívánták Fonyad József megbüntetését a rajtuk elkövetett sérelmekért. De azért mindhárman a törvényszék elé kerültek tegnap.

A két Ecsedyt R á d l Ödön ügyvéd védte s olyan hatalmas beszédet mondott védelmükre a mely nagyobb ügyet érdemelt volna. Kimutatta éles elmével, hogy a két Ecsedy csak önvédelemből verte be az orát, s tépte meg az üstökét Fonyad József bírónak.

A törvényszék igazat is adott a védőnek s mindkét Ecsedyt felmentette, mivel a terhükre rótt cselekményt jogos védelemből követték el.

Fonyad József bíró ellen pedig azért szüntették meg az eljárást, mert a könnyü testi sértésért Ecsedyék nem kívánták a megbüntetését.

A kir. ügyész felebbezett.

REGENY-CSARNOK.

P R A D A.

Fordította K. G.

75.

— Daisy dolgait, legjobban atyjára kelle-ne bizni — felelt Leonora, kicsit feljebb kezdve. —

Atyja!? — bizonyonyos gúny feküdt e szö-ban — hát az Daisy atyjának meri nevezni magát?

Leonora érdeklődése a lehető legmagasabb fokra hágott, bizonyos sejtelen fogta el, melyet magának nem tudott megmagyarázni.

— Tehát Jani nem volt megesküdvé a Daisy anyjával? kérdé, reszkető hangon.

A fáradt szemek szikrát hánytak, tüzben égtek, a viaszszárga arcz pirulni kezdett, végre erős hangon, összefüggőleg a következőket beszélte el.

— Testvérem Gladi azt hitte, hogy Isten s emberek előtt rendes felesége neki éppen úgy mint kegyed. Dunolli Birminghamban ismerkedett meg vele, testvérem zeneórákat adott, koncerteken énekelt, én pedig könyvelő voltam egy gyárban.

Atyánk gazdag bankár volt, azonban rossz üzleteket kötött s így hagyott hátra szegény beteg anyánkkal, ki nem sokára meg is halt.

Dunolli beleszeretett testvérembe, ez viszont szerette őt. Igen asszonyom! sógorom nagyon szerencsés ember, hogy két oly rendkívüli szép nő szerette, mert megsérteném kegyedet, ha azt tenném fel, hogy pénzért szereti, — Leonora mozgolódott — Glady te bát szerette őt s mikor Dunollyt szerelméről biztosította, ez a gyászt rögtön félbeszakította. Egész csendben az angol törvények szerint esküdtek meg, sem én sem testvérem nem gondolt rá akkor, hogy a házasság valamely okból érvénytelen lehetne.

Közvetlenül utána Indiába kellett utaznunk, mert Glady nem akart tőlem megválni, az pedig nagy szerelmében minden kívánságát teljesítette. János azonban Portsmouthban beteg lett, kórházba kellett vinni; Glady mindennap meglátogatta, s mikor jobban lett, ő kapta meg a csúf betegséget; sokáig volt életveszélyben, ő is jobban lett, azonban sajnos! szépségét elvesztette. Dunolly is himlőhelyes lett, azonban ez mit sem változtatott Glady szerelmén. Azzal éppen ellenkezőleg történt, a szerelem napról napra fogyott, igen! gyűlöletté változott át; már mikor Batáviába utaztunk észrevettük a nagy változást. —

Szorosabban magára huzta a nagy kendőt, fáradtan hanyatlott vissza.

— Sietnem kell, — folytatá — a halál közeleg. Salembába értünk, egy elhagyatott házba mentünk, hol senki sem keresett. Dunolly egyetlen embert sem hozott élénk, sőt ő maga is alig beszélt, akkor is igen durva volt. Szegény Glady nagyon szerencsétlen volt. Nem tudom volt e valaha olyan kegyedhez nem gondólnám, a maga részéről annyi bizonyos, hogy sem magamnak sem Gladynek tanácsot adni nem tudtam. Glady szerette őt, az pedig igazán barbáru bánt vele.

Egyszer szemére vetette, hogy őt magához láncozta, már nem tudja sokáig tünni, a hollandiai törvények szerint, házasságuk ugy is érvénytelen. Mikor erre neje kérte, hogy küldjön bennünket vissza Angliába, valóságos őrvjngő lett s egy szekrényhez lökte, ha közbe nem lépek, biztosan megöli. Glady erre nagyon beteg lett s még az éjjel Daisyt szülte e világra, azonban továbbra is eszméletlenül feküdt többé nem is jött magához.

— Sokáig élt, még azután? — kérdá Leonora elsápadva.

— Még 6 évig kinlódott de soha nem panaszkodott, én vele maradtam. Salembában. Mikor meghalt minden a régi maradt. Dunolly ki e közben nagyon gazdag ember lett, Batáviában lakott, egyszer kétszer lehetett látni. Nejéről többé hallani sem akart, azonban a gyermeket imádtá, magához vette, s egyik pillanatban verte, a másikkban istenítette szóval nevelésről szó sem lehetett. Én ahhoz nagyon gyenge voltam, hogy a gyermekkel sokat törődjem. Végül mikor Daisy 12 éves lett, összedtem minden erőmet Dunollyhoz mentem, hogy rábirjam gyermeke törvényesítésére.

(Folyt. köv.)

Közönség köre.

A vasúti trafik.

Néhány hónappal ezelőtt meghalt a nagyváradi vasúti állomás trafikosa s azóta a dohánytőzsde zárva áll. Hogyha már az utazó közönség igényeit nem tekinti is a kincstár, márcsak a maga érdekében is igen jól tenné, ha ezt a trafikot újra kinyitná, mert tudvalevőleg ennek a kis vasúti dohánytőzsdének az évi forgalma ezrekre rugott. A tőzsde újbóli kinyitását kéri

egy utazni és dohányozni szerető.

TAVIRATOK

A német császári pár a czárnál.

Berlin, jul. 23. (Saj. tud. táv.) Mint a Wolff ügynökség Pétervárról értesül, a német császári pár péterhofi látogatásának programját a következőkben állapították meg: Aug. 8. Dél előtt a császári pár a kronstadti kikötőbe érkezik, ahova az orosz császár és császárné az „Alexander” yachton üdvözlésükre eléjük mennek. A nagy fogadtatás a neupeterhofi kikötőhidnál megy végbe. A d. e. folyamán a német császár és neje látogatásokat tesznek. Este disztrakoma lesz Peterhofban. Aug. 8. Dél előtt a német császári pár a császári yachton Pétervárba érkezik a Nikolai hidhoz, ezután a Péter Pál székesegyházba mennek, majd jelen lesznek a Sándor kórház egyik új szárnyépületének felavatásánál. Ezután a német nagykövetség tagjait és a birodalmi német gyarmatok küldöttségeit fogadják. A reggeli Radolin herceg nagykövetnél lesz. Délután a téli palotában a diplomáciai testületet fogadják. Este 6 órakor a német és orosz felségek a Krasnojelskoi táborba lovagolnak. Ezután takarodó és ünnepi előadás lesz. Aug. 9. D. e. nagy csapat-szemle a krasnojelskoi táborban. Este disztrakoma az új péterhofi parkban levő Olga szigeten. Aug. 10. Dél előttre még nincs megállapítva a program. Este a péterhofi park ki lesz világítva. A felségek Nagy Péter tengeri kéjlakában teáznak. Aug. 11. D. e. visszatérés Németországba. A császári párt a czár és császárné a vonathoz kísérik.

Szenzációs találmány.

Budapest, jul. 23. (Saját tud. távirata.) Léderer Béla honvéd főhadnagy olyan szerkezetű cipő sarkot talált fel, mely a benne levő acél rugó által a járását himbálóvá teszi s így megkönnyíti. — A találmány katonákra nézve

rendkívül fontos, amennyiben, mint a feltaláló mondja ily, cipősarokkal, a járás nem fárasztja a katonát.

Ítélet a méregkeverők perében.

Szeged, jul. 23. (Saját tud. távirata.) Jáger Marit, Csordás Lidit, Varga Lidit és Szappanos Juditot halálra, Mucsi Mihálynét és Horváth Mihálynét életfogytig tartó fegyházra ítélte a törvényszék. Jáger Mari az ítélet kihirdetés után öngyilkossági szándékból két kiegyenesített hajtút szurt hasába. — Az egyik hajtút azonnal kihúzták, a másik azonban csak operáció útján lesz elávolítható.

Vádolt képviselők.

Páris, jul. 20. (Saj. tud. táv.) A Panamabizottság vizsgálóbiztos, mint hírlík, a vizsgálatot már befejezte. A „Gaulois” szerint a vád a következőkre fog kiterjedni: Hurard, a Haute-Vienne egykori képviselőjérr, St. Martin, Gailard, Richard, Rigaud volt képviselőkre, Naquet, Henry Marat, Boyer de Anti jelenlegi képviselőkre, továbbá Levrey szenátorra. A „Lanterne” című lap tudni véli, hogy az utóbbi kettő bizonyítékok hiányában a pernél nem fognak szerepelni.

Dementi.

Páris, július 21. (Saját tud. távirata.) A „Matin” szerint miből sem lehet arra következtetni, hogy az olasz király és a hadsereg küldöttsége a francia hadgyakorlatok alatt Modenába érkezik Faure elnök üdvözlésére.

Andrée expeditiója.

Stockholm. Az Aftenbladet című ujság a mely megállapodott Andréével, hogy első híreit hozzá küldi, közli, hogy a Stavangeruel elfogott postagalamb nem lehet Andrée-é, mert Andrée galambjai ezt a jelzést viselik: Andrée Expedition A B 1897.

KÖZGAZDASÁG.

Viteldij-kedvezmény. „A vasúti és közlekedésügyi Közlöny” értesülése szerint báró Dániel Ernő kereskedelemügyi miniszter a fatermelők országos egyesületének kérelmére megengedte, hogy a Budapestre szállítandó tüzfára nézve már régebben fennálló azon kedvezmény, mely szerint 250 kilométernél nagyobb távolságoknál a dijszabás szerű viteldijből 10 százalékyi engedmény adatott, ezentul — ezen csekély értékű cikk könnyebb értékesíthetése céljából általában, — tehát bármily állomásra való rendeltetéssel, azonban ugyancsak 250 kilométer távolságra a magyar királyi állam-

vasutak vonalain való szállítás esetén alkalmaztassék. Ezen kedvezmény annak szabályszerű kihirdetése után legközelebb rovatolás útján fog életbeléptetni, ennél nagyobb engedmény pedig, tekintettel a tüzfára nézve fennálló amugy is igen olcsó viteldijakra, vem volt engedélyezhető. Megengedte a miniszter ur továbbá, hogy a külföldi területekre magyar állomásokról szállítandó fakéreg (cserháj) után, tekintettel más termelési országoknak részben egyéb cserző anyagokkal is a fogyasztási piacokon mindinkább élénkülő versenyére, mely máris a magyar cserhájkiivitel tetemes csökkenését idézte elő, az illető külföldi köteléki dijszabásokban fára nézve fennálló olcsóbb díj-díjtételek alkalmaztassanak. Ezen kedvezmény a közel jövőben átdolgozandó kéregdíjszabások, illetve azokhoz kiadandó pótlékok útján fog a szállító közönségnek rendelkezésére bocsátatni.

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1897. július 23-án.

Magyar aranyjáradék 4%	—	—	—	122.67
Magyar koronajáradék	—	—	—	100.10
Magyar vasúti kölcsön aranyban 4 1/2%	—	—	—	123.—
Magyar vasúti kölcsön ezüstben 2 1/2%	—	—	—	101.50
Magyar keleti vasúti államkötvény 1873-ból	—	—	—	121.50
Mag ar földtehermentesítési kötvény 4 1/2%	—	—	—	98.—
Italmé ési jog megváltási kötvény	—	—	—	101.—
Horvát szlavin földtehermentesítési kötvény	—	—	—	98.—
Magyar nyereségy sorsjegy-kölcsön	—	—	—	153.—
Tiszaszaályozási és szegedi sorsjegy kölcsön	—	—	—	141.25
Osztrák járadék papírban	—	—	—	102.—
Osztrák járadék ezüstben	—	—	—	102.—
Osztrák járadék aranyban	—	—	—	123.25
Osztrák korona járadék	—	—	—	101.—
1860. osztrák államsorsjegyek	—	—	—	147.—
Osztrák magyar bankrészvény	—	—	—	950.—
Magyar hitelbank részvény	—	—	—	396.50
Osztrák hitelintézeti részvény	—	—	—	369.70
Páris vista	—	—	—	347.56
20 márkás arany	—	—	—	952.—
Német birodalmi márka	—	—	—	58.70
London vista	—	—	—	191.56

NAGYVÁRADI SZINKÖR.

Bérlet 82-ik szám. Bérlet 82-ik szám.

Páros. Páros.

az arad-nagyváradi szintársulat által.

Nagyváradi, 1897. évi július 24-én,

A k é k a s s z o n y.

Nagy Operette.

Kezdeté fél 8, vége 10 órakor.

Holnap vasárnap, 1897. évi június hó 25-én két előadás

Délután fél 4 órakor, félhelyárrakkal:

A nagyapó és a kicsapott diákok.

Énekes vigjáték.

Este fél 8 órakor rendes helyárrakkal:

A GYIMESI VADVIRÁG.

Népszimű.

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

A m. kir. sz. osztály-

FIGYELMEZTETÉS.

Mint a m. kir. szab. első **Osztálysorsjáték** nagyváradi

őfelárúsítója

van szerencsém a n. é. közönség szives figyelmét az iránt felhívni, idejekorán előjegyzés által, magát biztosítani, hogy minden reáfizetés nélkül sorsjegyhez jusson.

A rendkívüli érdeklődés, mely ezen gyönyörű tervezettel bíró osztálysorsjátékok iránt már is mutatkozik, ugyanazt az eredményt szülheti, a minőt Németországban, (a hol évek óta a nagy közönség kedvencz játékát képezi) t. i. hogy a huzás előtt csak magas ágyoval lehet sorsjegyhez jutni.

Összesen 100,000 lesz kibocsátva, melyek közül 50,000-re okvetlen nyeresemény jut.

A főnyeresemény a legkedvezőbb esetben

„Egy millió korona”

Ezen kívül van számos nagy nyeresemény és pedig: 400,000, 200,000, 100,000, 90,000, 80,000, 70,000, 60,000, 50,000 stb. korona értékben és a legkisebb nyeresemények is többre rugnak a sorsjegyek vétel áránál.

Az első huzásra a következő **eredeti árrakon** kaphatók nálam sorsjegyek:

Egy egész eredeti sorsjegy . . . 6 fnt — kr.
Egy fél » » » » » 3 » » »
Egy negyed » » » » » 1 » » 50 »
Egy nyolczad » » » » » — » » 75 »

Végül figyelmébe ajánlom a n. é. közönségnek, okulva a multakon szükségletét csakis a helyi piacon beszerezni, ezáltal rendkívül sok kellemetlenségtől óvja önmagát a kieserlés, illetve a megújításnál és azonnali kiűzetésnél. A huzáskor minden nevezetesebb nyeresemény után **sürgönyileg leszek értesítve, mely üzletemben nyilvánosan kiragasztva lesz.** Teljes tisztelettel előjegyzéseket elfogad

Kiss Dávid

a m. kir. sz. osztálysorsjáték nagyváradi főfelárúsítója különleges tőzsde.

Viszontelárúsítók oly árban kaphatnak sorsjegyeket, mint az igazgatóságnál.

VASUTI MENETREND.

Érvényes 1897. évi május 1-től.

Kolozsvár—Nagyvárad—Budapest.						Budapest—Nagyvárad—Kolozsvár.						Püspök-Ladány—Debreczen—Érmihályfalva.					
	Gy. v.	Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Gy. v.	Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.	Sz. v.	V. v.
Kolozsvár ind.	11 01	5 23	7 00	6 13	2 23	Budapest ind.	9 15	2 15	5 45	8 30	7 05	P.-Ladány ind.	1 31	4 01	6 02	2 40	6 12
B.-Hunyad >	12 20	6 39	8 37	7 54	4 59	Nagykátá >	10 20	3 25	7 54	10 16	9 06	Debreczen >	3 05	5 30	8 00	4 07	7 40
Csucsá >	12 52	7 08	9 19	8 32	4 49	Szolnok >	11 19	4 23	9 27	11 31	10 37	Érmihályfalva ér.	4 06	6 44	9 17	5 09	—
Bucsa >	—	—	9 33	8 51	5 13	P.-Ladány >	12 55	5 55	11 53	2 00	5 00	Érmihályfalva—Debreczen—Püspök-Ladány.					
Brátka >	—	—	9 50	9 10	5 38	Báránd >	—	—	12 07	2 12	5 17		Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	V. v.
Rév >	1 34	7 46	10 08	9 30	6 13	Sáp >	—	—	12 25	2 27	5 38	Érmihályfalva ind.	6 47	11 17	5 40	9 18	—
Élesd >	† 1 48	† 7 58	10 25	9 48	6 42	B.-Ujfalu >	1 33	6 30	12 46	2 47	6 04	Debreczen >	8 40	12 36	8 15	10 31	3 48
Mező-Telegd >	2 01	8 11	10 42	10 07	7 10	M.-Peterd >	—	—	1 00	3 00	6 21	P.-Ladány ér.	9 46	1 45	9 45	11 38	5 24
F.-Vásárhely >	—	—	11 01	10 27	7 38	M.-Keresztes >	—	—	1 14	3 12	6 37	Debreczen—Nagy-Léta—Vértés—Debreczen—Nagy-Léta.					
Várad-Velenceze >	2 25	8 33	11 10	10 37	7 51	Bors >	—	—	1 28	3 25	6 56		V. v.	V. v.	V. v.	V. v.	V. v.
Nagyvárad ér.	2 30	8 38	11 17	10 44	8 —	Püspöki >	—	—	1 36	3 32	7 08	Debreczen i.	8 35	4 17	Nagy-Léta—	5 25	1 05
Nagyvárad ind.	2 37	8 43	11 32	11 04	2 22	Nagyvárad ér.	2 11	7 08	1 48	3 42	7 22	Sáránd >	9 31	5 11	Vértés ind.	—	—
Püspöki >	—	8 51	11 42	11 14	2 37	Nagyvárad ind.	2 18	7 15	2 06	3 58	1 22	H.-Bagos >	9 46	5 26	M.-Pályi >	5 47	1 30
Bors >	—	—	11 50	11 22	2 48	V.-Velenceze >	2 25	—	2 30	4 05	1 31	H.-Pályi >	10 08	5 46	H.-Pályi >	6 03	1 48
M.-Keresztes >	—	—	12 03	11 37	3 20	F.-Vásárhely >	—	—	2 41	4 16	1 46	M.-Pályi >	10 23	6 00	H.-Bagos >	6 22	2 07
Mező-Peterd >	—	—	12 15	11 50	3 38	M.-Telegd >	2 50	7 43	3 03	4 38	2 19	N.-Léta- Vértés ér.	10 46	6 20	Sáránd Debreczen ér.	6 47	2 34
B.-Ujfalu >	3 14	9 22	12 29	12 05	4 16	Élesd >	† 3 04	† 7 56	3 21	4 56	2 50	Sáránd—Derecske, Derecske—Sáránd.					
Sáp >	—	—	12 47	12 26	4 49	Rév >	3 26	8 18	3 45	5 20	3 32	Sáránd ind.	9 41	5 21	Derecske ind.	6 00	1 49
Báránd >	—	—	1 01	12 42	4 13	Brátka >	—	—	4 06	5 43	4 08	Derecske ér.	10 00	5 40	Sáránd ér.	6 20	2 09
P.-Ladány >	3 56	10 03	1 34	1 19	5 31	Bucsa >	—	—	8 51	4 27	6 05						
Szolnok >	5 31	11 44	3 35	3 37	—	Csucsá >	4 17	9 7	4 53	6 32	5 13						
Nagy-Kátá >	6 25	12 41	4 45	5 00	—	B.-Hunyad >	4 50	9 07	5 32	7 16	—						
Budapest ér.	7 40	1 50	6 20	7 00	—	Kolozsvár ér.	5 55	10 37	6 59	8 34	—						

Nagyvárad—Szeged.				Szeged—Nagyvárad.				Nagyvárad—Arad.				Arad—Nagyvárad.			
	Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.		Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.
Nagyvárad ind.	10 20	4 25	7 30	Szeged ind.	3 45	10 25	6 40	Nagyvárad ind.	10 20	4 25	7 30	Arad ind.	5 10	11 20	9 35
Ósi >	10 30	4 36	7 44	H.-M.-Vásárhely >	4 44	11 04	7 57	Ósi >	10 30	4 36	7 44	Kurtics >	5 39	11 49	10 07
Less >	10 48	4 56	8 06	Orosháza >	5 39	11 54	9 38	Less >	10 48	4 56	8 06	Békes-Csaba >	7 01	2 33	4 50
Cséffa >	11 03	5 12	8 29	Csaba >	7 01	2 33	4 50	Cséffa >	11 03	5 12	8 29	Gyula >	7 27	3 05	5 26
Szalonta >	11 26	5 37	9 08	Gyula >	7 27	3 05	5 26	Szalonta >	11 26	5 37	9 08	Sarkad >	7 47	3 27	5 56
Kötegyán >	11 46	† 5 57	9 37	Sarkad >	7 47	3 27	5 56	Kötegyán >	11 46	† 5 57	9 37	Kötegyán >	† 7 56	3 39	6 09
Sarkad >	11 57	6 09	9 51	Kötegyán >	† 7 56	3 39	6 09	Sarkad >	11 57	6 09	9 51	Szalonta >	8 28	4 10	6 47
Gyula >	12 21	6 34	10 21	Szalonta >	8 23	4 10	6 47	Gyula >	12 21	6 34	10 21	Cséffa >	8 42	4 34	7 18
Csaba >	2 10	7 22	4 42	Cséffa >	8 42	4 34	7 18	Csaba >	2 23	7 17	4 32	Less >	9 04	5 00	7 51
Orosháza >	3 10	8 32	5 48	Less >	9 04	5 00	7 51	Kurtics >	3 28	8 20	5 38	Ósi >	9 21	5 19	8 15
H.-M.-Vásárhely >	4 00	9 26	7 00	Ósi >	9 21	5 19	8 15	Arad ér.	3 55	8 47	6 05	Nagyvárad ér.	9 32	5 30	8 30
Szeged ér.	4 35	10 20	7 55	Nagyvárad ér.	9 32	5 30	8 30								

Nagyvárad—Belényes—Vaskóh.				Vaskóh—Belényes—Nagyvárad				Nagyvárad—Gyoma				Gyoma—Nagyvárad			
	Tv. sz. sz.	Sz. v.	V. v.		Sz. v.	Th. v. sz. sz.	V. v.		V. v.	Sz. v.	V. v.		Sz. v.	V. v.	V. v.
Nagyvárad ind.	4 10	2 27	—	Vaskóh ind.	2 55	2 20	—	Nagyvárad ind.	5 50	2 37	—	Gyoma ind.	3 48	2 40	—
V.-Velenceze >	4 24	2 38	—	Lunka-Rézbánya >	3 07	† 2 33	—	Ósi >	6 09	2 51	—	Déva-Ványa >	4 37	3 40	—
Félix-Fürdő >	4 51	3 —	—	Szudrics >	3 34	3 02	—	Uj-Palota >	6 24	3 05	—	Körös-Ladány >	5 13	4 23	—
Kardó >	5 09	3 14	—	Belényes >	4 02	3 41	—	Gyires >	6 41	3 17	—	Szeghalom >	5 40	4 55	—
Magyar-Gyepes >	6 09	4 04	—	Sonkolyos >	† 4 23	† 4 04	—	Körösszeg >	7 02	3 36	—	Vésztő >	6 12	5 36	—
Tasádfő >	6 26	4 18	—	Belényes-Ujlak >	4 35	† 4 16	—	Szakál >	7 39	4 05	—	Kót >	6 38	6 08	—
Drág-Cséke >	6 51	4 33	—	Borz >	† 4 44	† 4 26	—	Nagy-tóti >	7 55	4 21	—	Íráz >	6 52	6 28	—
Magyar-Cséke >	7 11	† 4 48	—	Sólyom >	5 01	4 46	—	Komádi >	8 25	4 32	—	Komádi >	7 10	7 03	—
Dusesd >	† 7 26	† 5 —	—	Gyanta >	5 22	† 5 07	—	Íráz >	8 42	4 49	—	Nagy-tóti >	7 22	7 12	—
Szombatság-Rogoz >	8 07	5 35	—	Hollód >	5 36	5 22	—	Kót >	9 19	5 14	—	Szakáll >	7 48	7 44	—
Hollód >	8 19	5 46	—	Szombatság-Rogoz >	5 57	5 54	—	Vésztő >	9 44	5 32	—	Körösszeg >	8 11	8 19	—
Gyanta >	8 33	† 5 59	—	Dusesd >	† 6 21	† 6 25	—	Szeghalom >	10 34	6 13	—	Gyires >	8 33	8 38	—
Sólyom >	8 59	6 24	—	Magyar-Cséke >	6 33	† 6 40	—	Körös-Ladány >	11 —	6 31	—	Uj-Palota >	8 47	8 53	—
Borz >	† 9 14	† 6 38	—	Drág-Cséke >	6 54	7 11	—	Déva-Ványa >	12 03	7 21	—	Ósi >	9 03	9 13	—
Belényes-Ujlak >	9 26	6 49	—	Tasádfő >	7 08	† 7 27	—	Gyoma ér.	12 45	8 06	—	Nagyvárad ér.	9 20	9 32	—
Sonkolyos >	† 9 39	† 7 01	—	Magyar-Gyepes >	7 22	7 50	—								
Belényes >	10 25	7 35	—	Kardó >	7 55	† 8 31	—	Nagyvárad—Érmihályfalva				Érmihályfalva—Nagyvárad			
Szudrics >	10 48	7 57	—	Félix-Fürdő >	8 08	† 8 45	—	Nagyvárad ind.	6 50	5 45	—	Érmihályfalva ind.	5 05	5 25	—
Lunka-Rézbánya >	11 17	† 8 22	—	V.-Velenceze >	8 37	9 09	—	B.-Püspöki >	7 17	6 02	—	Érselind >	5 37	6 06	—
Vaskóh ér.	11 33	8 37	—	Nagyvárad ér.	8 47	9 19	—	Paptamási >	7 46	6 25	—	Székelyhid >	6 14	6 51	—

N.-Várad—Püspök-Fürdő—Félix-Fürdő							
	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.
Nagyvárad ind.	—	9 50	—	—	4 45	—	7 42
V.-Velenceze { ind.	8 29	9 59	2 34	4 54	6 46	7 51	9 40
{ ér.	8 32	10 —	2 48	4 55	6 47	7 52	9 41
Püspök-Fürdő ér.	8 52	10 14	3 07	5 14	7 04	8 11	9 58
Félix-Fürdő >	9 06	10 37	3 21	5 31	7 20	8 28	10 13

Félix-Fürdő—Püspök-Fürdő—N.-Várad							
	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.
Félix-Fürdő ind.	9 08	10 42	3 23	5 35	7 23	8 30	10 15
Püspök-Fürdő >	9 19	11 —	3 37	5 52	7 35	—	10 27
V.-Velenceze { ér.	9 34	11 16	3 52	6 08	7 50	8 49	10 42
{ ind.	9 36	11 17	3 54	6 09	7 53	8 50	10 44
Nagyvárad ér.	* 9 50	11 27	* 4 08	6 19	* 8 07	9 —	* 10 58

Szombatság-Rogoz—Dobrest.				Dobrest—Szombatság-Rogoz			
	Vegy. v.	V. v.	V. v.		Vegy. v.	V. v.	V. v.
Szombatság-Rogoz ind.	8 10	—	—	Dobrest ind.	5 03	—	—
Nánhegyes >	† 8 36	—	—	Nánhegyes >	† 5 13	—	—
Dobrest ér.	8 46	—	—	Szombatság-Rogoz ér.	5 37	—	—

Székelyhid—Margitta				Margitta—Székelyhid			
	V. v.	V. v.	V. v.		V. v.	V. v.	V. v.
Székelyhid ind.	10 02	8 —	—	Margitta ind.	4 35	4 45	—
Apátkeresztur >	10 56	8 46	—	Monos-Petri >	4 46	4 57	—
V.-Ábrány >	11 12	9 —	—	V.-Ábrány >	5 57	5 10	—
Monos-Petri >	11 24	9 11	—	Apátkeresztur >	5 13	5 29	—
Margitta ér.	11 35	9 21	—	Székelyhid ér. reg.	5 54	6 10	—

A vonatok közlekedési ideje középeurópai idő szerint van kitüntetve.
 A vastagabb számok este 6 órától reggeli 5 óra 59 percig terjedő éjjeli időt jelentik.
 A †-tel jelzettek feltételes megálló helyek.
 A * jelzettek Nagyvárad-vásártér megállóhely.